

З Першим Числом „Прав. Вістника“

Давніше вже робилося заходи, щоби почати видавати часопис Української Православної Церкви в Канаді, та на заходах кінчилося. Недостача рук і засобів, а також і деякі незалежні від нас причини примушували відкладати саме діло на пізніше.

Відкладалося, хоч життя потребувало, такого часопису не віднині. Церква, церковна справа, церковна робота, церковні потреби, церковні клопоти, се одна з великих наших народних житєвих справ, а достогож народ порозкиданий по широких просторах — отже все те разом взятє вимагає часопису, який би в'язав собою народ, даючи йому змогу порозуміватися і розуміти себе взаємно. Треба часопису, який би ознакомяв людей зі станом самої церкви і її роботою, а таксамо з ближшим і дальшим світом і людьми, з якими нашому народови сяк чи так треба мати до діла.

Нині приходить час, що давні заходи здійснюються, бо отсе перед українським загалом з'являється перше число церковного часопису „ПРАВОСЛАВНОГО ВІСНИКА“.

До релігійної області належить три чверти життя, кажуть учені люде. Тому, де релігія занепадає, там занепадає ціле життя; де релігія росте, там ціле життя народу підноситься.

Нікуди правди діти, що релігійне життя українського народу стоїть тепер надто низько, хоч що правда вина за те не лежить тільки на його совісті. Але на його совісті лежить нині обов'язок піднести себе — піднести мораль, поглибити моральну свідомість і виробити собі ясний погляд на життя і працю для життя на будуче.

Церква, — се інституція, що клопочеся релігійно-моральними справами людини, отже кругом Церкви мусить збиратися вся увага і вся робота. Коли Церква, як жерело релігійно-морального життя, буде мати подостатком животворної води, тоді поплине вона рікою й оросить і збагатить і віддалені ниви і леводи життя.

Релігійне життя народу українського стоїть дотепер

низько якраз через те, що його Церква була цілі століття залежною від чужих людей. А чужий собі рад. Історія говорить нам багато, а сучасність потверджує правдивість історії, що чужі не тільки не дбали і не дбають про наше добро, але противно — їх цілею завсїгда було наш народ псувати, затьмювати і для себе використовувати.

Нині Українська Православна Церква є якраз тою Церквою, до якої чужі люде не мають доступу; тою Церквою, яку колись мали наші славні предки; під проводом якої гуртувалися найкращі українські люде, в обороні якої клали свої голови найкращі сини нашого народу. Дбати про розвій і благодійну роботу Української Православної Церкви для народу і між народами, се головна задача нового часопису.

Широкий виднокруг праці простягаєсь перед нами. І до неї треба багато рук, багато витревалости і доброї волі не кількох людей, але цілого нашого загалу. Треба, щоби кождий доложив ширю свою цеголку, а тоді певно збудуєся та велика святиня, в якій збереся весь наш народ на спільну молитву і до спільної праці для теперішности і будучности.

Видавці, які взяли на себе тягар видавання „Православного Вістника“, зачали святе, Боже діло, і заслугоють на найщирішу піддержку у всіх православних Українців. І ми отсим звиваємо в першій мірі українське православне духовенство а дальше всіх вірних і прихильників Української Православної Церкви, щоби постаралися як найширше „Православний Вістник“ розпросторонити, ширити, збирати для него передплатників, збирати жертви на пресовий фонд. Хто піддержить ширю сию богоугодну роботу, той заслужить собі на ім'я доброго робітника на ниві Божій і на ниві народній.

З християнським братнім привітом,

Консисторія Української Православної Церкви в Канаді.

НАЦІОНАЛЬНА ЦЕРКВА — ЦЕРКВА БОЖА.

Лишаючи своїх учеників на землі, Господь наш Ісус Христос сказав їм: „Йдіть і навчайте всі народи!“

Не казав їм Христос, щоби навчали тільки якийсь один нарід. Не казав їм, щоби навчали тільки деякі народи. Він казав їм навчати ВСІ народи. Христос не знає ніякого вибраного народу. Христос не признає народів ліпших, ні гірших, не признає народів важніших, ні менше важних. Для него всі народи однакові, всі рівні. Христос не хотів вивисшувати ніякого народу і не хотів понижувати ніякого народу. Він наказав своїм ученикам навчати всі народи.

А як мали Христові ученики навчати всі народи? Чи якоюсь вибраною мовою? Чи мали навчати їх своєю власною мовою? Чи може пануючою державною мовою? Або мовою вчених людей?

Ні. В пятьдесят днів по Воскресенню Христа зійшов на апостолів Святий Дух і дав їм спромогу навчати всі народи. Він дав їм дар проповідувати слово Боже ріжними мовами. Він дав їм дар проповідувати кождому народови слово Боже у його рідній мові — без уваги на те, яка та мова була поважана, або понижена, розвинена, або проста. Господь Бог не вимагав, аби задля пізнання Його Святої Волі людина мусіла вчитися якоїсь спеціальної мови, — жидівської, грецької, латинської, чи староболгарської. Кожду мову вважає Господь Бог за однаково добру. Кождої мови вчив Святий Дух апостолів.

Святий Дух дав спромогу апостолам бути серед Жидів Жидами, серед Греків Греками, серед Римлян Римлянами, серед Українців Українцями. Бо тільки той може в дійсности працювати для добра якогось народу, хто увійде в душу того народу, хто стане одним із того народу.

Апостоли мали за задачу людям служити, не панувати над ними, помагати їм, а не використовувати їх.

Про одного з апостолів, св. Андрія Первозванного, є передання, що він сповняючи волю Божу, зайшов аж на Україну і на горах Київів проповідував науку Христову. Якою мовою міг він там проповідувати? Жидівською, грецькою? Ні. Тих мов бувби там ніхто не розумів. Але св. Андрій мав від Святого Духа дар проповідувати чужими мовами, отже говорив до наших прабатьків тодішньою українською мовою. Він говорив до Українців, як Українець з України, бо мав служити українському народови.

Не булаби так скоро поширилася Христова віра по цілім світі, якби Христові ученики були зачали серед кождого народу з того, щоби ображати його національ-

ні почування і зневажати його мову. Не булаби поширилася Христова віра, якби Христові ученики були зачали з того, що прийшовши до якогось народу, закладалиб насамперед школу „вибраної“ мови і говорили людям: Як навчитеся отжеї мови, тоді ми навчимо вас про Ісуса Христа і покажемо вам дорогу до неба.

Св. апостол Павло говорив: „Краще, щоб я сказав в церкві пять зрозумілих слів, чим маю ужити десять тисяч незрозумілих“.

Якже безбожно в виду сего виглядають намагання пред ставити темним людям, немов то Господь Бог погорджує простою, народною мовою і вимагає, щоби до Него звертатися якоюсь панською, чужою, чудною мовою. Нема більшої зневаги Бога, як вимагати від людей, щоби молилися до Него мовою, якої не розуміють. Чи може бути щось більше образливого для Бога, як казати Українцям, що вони мусять звертатися до Него в незрозумілій їм староболгарській мові після того, як на Україну приходив св. Андрій Первозваний з проповідями в українській мові? Чи може бути щось більше образливого для Бога, як давати до зрозуміння, що все-знаючий Бог не розуміє української мови?

Ісус Христос не вивисшував ніякої мови ні народности понад другі. Святий Дух не обмежував знання апостолів на одну мову, або тільки на кілька мов; Він дав їм дар говорити всіми мовами. Тому зневагою Бога є приписувати йому, що він розуміє тільки деякі мови і що через те голос, ласку і право у него мають тільки ті люде, що знають ті мови, а люде, що не знають тих мов, є вже тим самим гірші перед Богом. Коли хтось зневажає Бога в сей спосіб, то знаймо, що се слуга дівола, хочби він називав себе не знати яким християнином.

Волю Божу в сій справі дуже добре розуміли первісні християне. В них не було того, щоби ділити себе на ліпших і на гірших християн, на християн першої класи і на християн другої класи. Один лише випадок є занотований в Діяннях Апостольських, що християне жидівського походження кривилися на те, що св. апостол Петро хрестив не тільки Жидів, але й поган. Се було в самих перших днях християнства і се питання зараз залагоджено понад всякий сумнів. Залагоджено його так, що бувші Жиди не підносили вже більше ніяких негодовань.

В первісних християн не було того, щоби Жидовин, або